

Krzysztof Kałużny*, Andrzej Rokita, Małgorzata Kołodziej

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO WE WROCŁAWIU

ZAINTERESOWANIA AKTYWNOŚCIĄ RUCHOWĄ PEŁNOSPRAWNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Abstrakt

Interest in activity movements of able-bodied and disabled elementary school students

Background. Full participation of persons with disabilities in all forms of the teaching process, in particular in sport and recreational activities, allow them to improve motor skills and stimulate physical development. In pursuing the objectives of physical education, it is important to diagnose students' interest in physical activity. Satisfying the students' interests in the process of physical education has a big impact on their awareness and involvement in PE lessons. **Material and methods.** The aim of this study was to diagnose the interests in physical activity of able-bodied pupils and those with disabilities attending the fourth grade of primary school integration classes. The study was conducted in the years 2007–2012 and diagnosed 301 students. The study used a diagnostic survey method, using a questionnaire and a statistical method Pearson's chi-square test. **Conclusions.** Analyzing the results of the survey, we found no significant differences in the preferences between the disabled and the able-bodied each year. No significant changes in the preferences for the disabled and able-bodied were noticed over 5 years of research.

Keys words: motor activity, integration school, elementary school, disability

Słowa kluczowe: aktywność ruchowa, szkoła integracyjna, szkoła podstawowa, niepełnosprawność

WPROWADZENIE

Ważnym elementem rehabilitacji osób niepełnosprawnych jest kultura fizyczna. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym w dużym stopniu jest uzależnione od ich aktywności ruchowej. Może być również podstawą wyrównywania szans życiowych oraz dobrego stanu psychicznego i społecznego osób niepełnosprawnych (Maszczak 1997, 2002). Partycypowanie niepełnosprawnych w różnych formach aktywności ruchowej wpływa istotnie na ich jakość życia, a także na sferę uspołecznienia czy sferę intelektualną (Bergamann 2009).

Bardzo ważne znaczenie w tym procesie ma wychowanie fizyczne. Dzięki strategii Unii Europejskiej osoby pełnosprawne i niepełnosprawne mają równy dostęp do edukacji. Pełne uczestnictwo we wszystkich formach

procesu dydaktycznego, w szczególności w zajęciach o charakterze sportowo-rekreacyjnym, pozwala osobom niepełnosprawnym na usprawnienie motoryczne i stymulowanie rozwoju fizycznego.

Podczas realizacji celów wychowania fizycznego wskazane jest zdiagnozowanie zainteresowań aktywnością ruchową uczniów. Zaspokojenie zainteresowań uczniów w procesie wychowania fizycznego w dużym stopniu oddziałuje na ich świadomość i zaangażowanie na lekcjach wychowania fizycznego. Pozwala również uczniom na kształtowanie zamiłowań związanych z ulubionymi formami aktywności ruchowej. Zadowolenie uczniów z aktywnego udziału w lekcjach wychowania fizycznego może mieć wpływ na ich aktywne działanie w kulturze fizycznej w dorosłym życiu (sporty całego życia) (Pate i wsp. 2007).

Zdiagnozowanie zainteresowań aktywnością ruchową uczniów daje możliwość stworzenia nauczycielowi optymalnego programu

* Autor korespondencyjny

z wychowania fizycznego, który uwzględni potrzeby dzieci oraz wpływa na ich pozytywne nastawienie do zajęć z wychowania fizycznego (Penney i Jess 2004). Dzięki wspólnemu uczestnictwu w lekcjach dzieci pełno- i niepełnosprawnych możliwa jest integracja uczniów, a zwłaszcza tak istotna współpraca i współdziałanie.

Problematyką zainteresowań aktywnością ruchową uczniów zajmowało się wielu badaczy, m.in.: Al-Isa i wsp. (2011), Allender i wsp. (2006), Bartoszewicz (2007, 2011), Bartoszewicz i Frömel (2006), Clark (2008), Frömel i wsp. (1995, 1999), Frömel i Bartoszewicz (1998), Górna (1997, 2001), Greenwood i wsp. (2001), Kałużny (2010a, b, 2011), Kałużny i Rokita (2003, 2011, 2012a–c), Kałużny i wsp. (2010), Karkosz (1994), Mynarski i Tomik (2005), Pławińska (1997), Rokita (1996, 1997, 1998, 1999, 2001, 2005), Sawicki (2009), Seabra i wsp. (2008), Sindik i wsp. (2009), Ściślak i wsp. (2012, 2013, 2014), Telama (1978) oraz Wawrzyniak i wsp. (2013).

Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów, zdaniem badaczy zajmujących się tym zagadnieniem, uzależnione są od wielu czynników, np.: płci, wieku uczestników, miejsca zamieszkania, rodziny, pełno- i niepełnosprawności, pory roku.

Dotychczasowe badania dotyczące zainteresowań aktywnością ruchową obejmowały głównie uczniów ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Badaniami zainteresowań aktywnością ruchową uczniów klas integracyjnych zajmują się m.in. autorzy tego doniesienia (Kałużny 2010a–b, 2011, Kałużny i Rokita 2003, 2011, 2012a–c, Kałużny i wsp. 2010). W związku z tym postanowili prześledzić zainteresowania aktywnością ruchową wśród uczniów czwartych klas integracyjnych szkoły podstawowej w latach 2007–2012.

CEL BADAŃ

Celem badań było zdiagnozowanie zainteresowań aktywnością ruchową uczniów czwartych klas integracyjnych szkoły podstawowej w latach 2007–2012.

Pytania badawcze:

1. Jakimi formami aktywności ruchowej zainteresowani są uczniowie czwartych klas

integracyjnych szkoły podstawowej w latach 2007–2012?

2. Czy zainteresowania aktywnością ruchową uczniów czwartych klas integracyjnych szkoły podstawowej zależą od płci?

3. Czy zainteresowania aktywnością ruchową uczniów czwartych klas integracyjnych szkoły podstawowej zależą od ich pełno- lub niepełnosprawności?

4. Czy w poszczególnych latach badań wystąpiło różnicowanie ilościowe zainteresowań aktywnością ruchową uczniów czwartych klas integracyjnych szkoły podstawowej?

MATERIAŁ I METODY BADAŃ

W czasie badań zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, posługując się techniką ankiety (Rokita 1997), oraz metodę statystyczną test χ^2 Pearsona. Przystępując do badań dotyczących zainteresowań aktywnością ruchową, autorzy wybrali dwie ankiety: Frömela (1998) oraz Rokity (1997). Po przeprowadzeniu badań pilotażowych zdecydowali się na ankietę opracowaną przez Rokitę. Okazało się, że ankieta Frömela była dla niektórych uczniów klas integracyjnych (głównie dla uczniów z upośledzeniem umysłowym) niezrozumiała i zbyt trudna. Ankieta Rokity (1997) zawiera spis 20 różnych form aktywności ruchowej, spośród których badani zaznaczają te (dowolną liczbę), które cieszą się ich największym zainteresowaniem. Istnieje również możliwość wpisania przez badanych innych (niewymienionych w ankiecie) zainteresowań aktywnością ruchową.

Badania przeprowadzono w latach 2007–2012 wśród uczniów czwartych klas integracyjnych Szkoły Podstawowej nr 43 z oddziałami integracyjnymi z Zespołu Szkół nr 11 we Wrocławiu. Zdiagnozowano 301 uczniów:

– 135 uczennic, w tym 33 uczennice niepełnosprawne,

– 176 uczniów, w tym 42 uczniów niepełnosprawnych (tab. 1).

Badania każdorazowo przeprowadzano we wrześniu, na początku roku szkolnego, podczas lekcji wychowania fizycznego. W badaniach uczestniczyli wszyscy uczniowie, zarówno pełnosprawni, jak i niepełnosprawni.

Tab. 1. Liczba badanych uczniów

Rok szkolny	Dziewczęta		Chłopcy		Σ
	niepełnosprawne	pełnosprawne	niepełnosprawni	pełnosprawni	
2007/2008	8	20	7	22	57
2008/2009	7	18	7	23	55
2009/2010	9	19	5	30	63
2010/2011	4	22	12	26	64
2011/2012	5	23	11	23	62

W grupie uczniów niepełnosprawnych można było odnotować następujące rodzaje niepełnosprawności:

- dziewczęta (33 osoby):
  - niepełnosprawność ruchową – 24 uczennice,
  - niepełnosprawność umysłową w stopniu lekkim – 6 uczennic,
  - niepełnosprawność sprzężoną (niepełnosprawność ruchową i upośledzenie umysłowe) – 3 uczennice;
- chłopcy (42 osoby):
  - niepełnosprawność ruchową – 29 uczniów,
  - niepełnosprawność umysłową w stopniu lekkim – 9 uczniów,
  - niepełnosprawność sprzężoną (niepełnosprawność ruchową i upośledzenie umysłowe) – 3 uczniów,
  - zespół Aspergera – 1 osoba.

Wyniki testowania testem χ^2 Pearsona uznawano za statystycznie istotne przy $p \geq 0,05$. Weryfikowano:

- zainteresowania różnymi formami aktywności ruchowej uczniów niepełnosprawnych i pełnosprawnych z czwartych klas integracyjnych w poszczególnych latach;
- zmiany w wyborach zainteresowań formami aktywności ruchowej uczniów niepełnosprawnych i pełnosprawnych w ciągu 5 lat badań.

WYNIKI

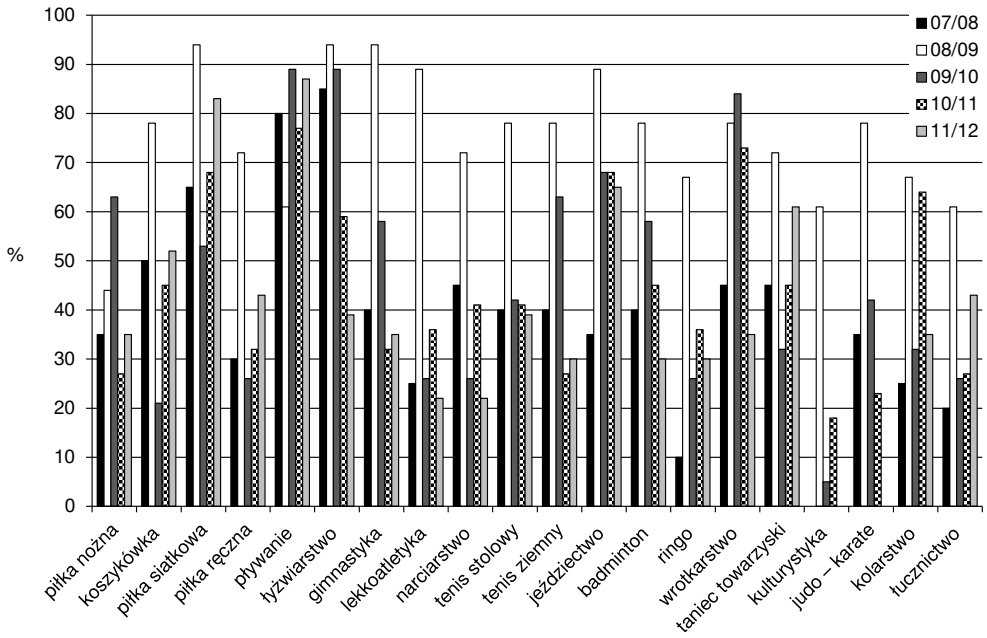
Zainteresowania aktywnością ruchową uczennic

Z przeprowadzonych badań wynika, że pływanie cieszyło się największym zainteresowaniem wśród dziewcząt. Rokrocznie

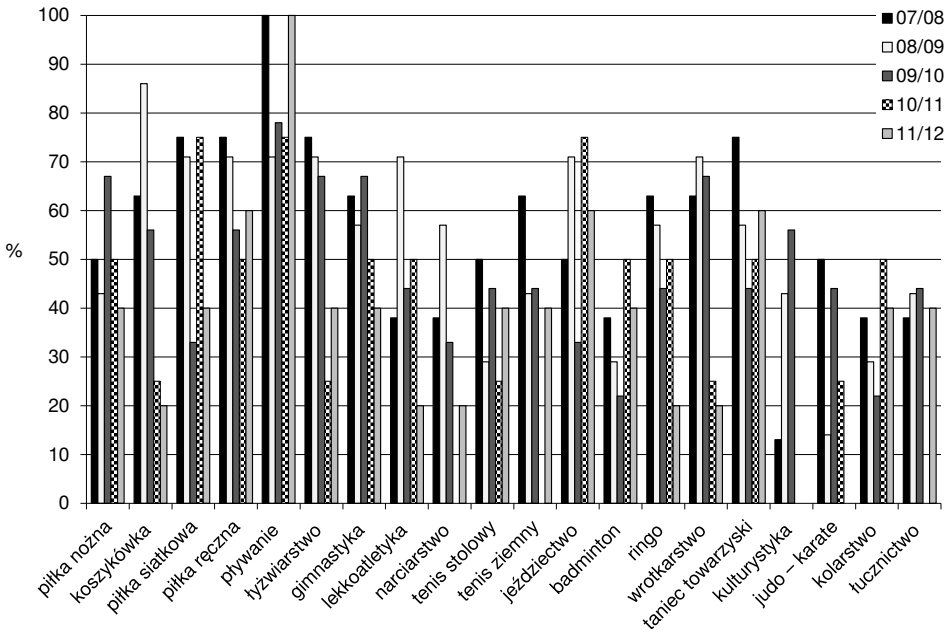
zarówno uczennice niepełnosprawne, jak i pełnosprawne podkreślały największe zainteresowanie pływaniem, średnio na poziomie prawie 82% (uczennice niepełnosprawne prawie w 85%, a uczennice pełnosprawne w około 79%). W latach 2007/2008, 2008/2009 i 2011/2012 pływanie cieszyło się większym zainteresowaniem wśród uczennic niepełnosprawnych niż pełnosprawnych (ryc. 1–2). W latach 2007/2008 oraz 2011/2012 wszystkie uczennice niepełnosprawne były zainteresowane pływaniem.

Drugą najczęściej wybieraną przez uczennice formą aktywności ruchowej okazała się piłka siatkowa. Tylko w badaniach z roku 2009/2010 zainteresowanie piłką siatkową nie przekroczyło poziomu 50% (średnia wyniosła 43%) (ryc. 1–2). Mimo to w całym okresie badawczym piłka siatkowa miała wśród uczennic pełnosprawnych ponad 77-procentowe zainteresowanie, a wśród dziewcząt niepełnosprawnych – 65-procentowe. W trakcie przeprowadzonych badań dwukrotnie (w roku szkolnym 2007/2008 i 2010/2011) zainteresowanie piłką siatkową było większe wśród uczennic niepełnosprawnych niż wśród dziewcząt pełnosprawnych.

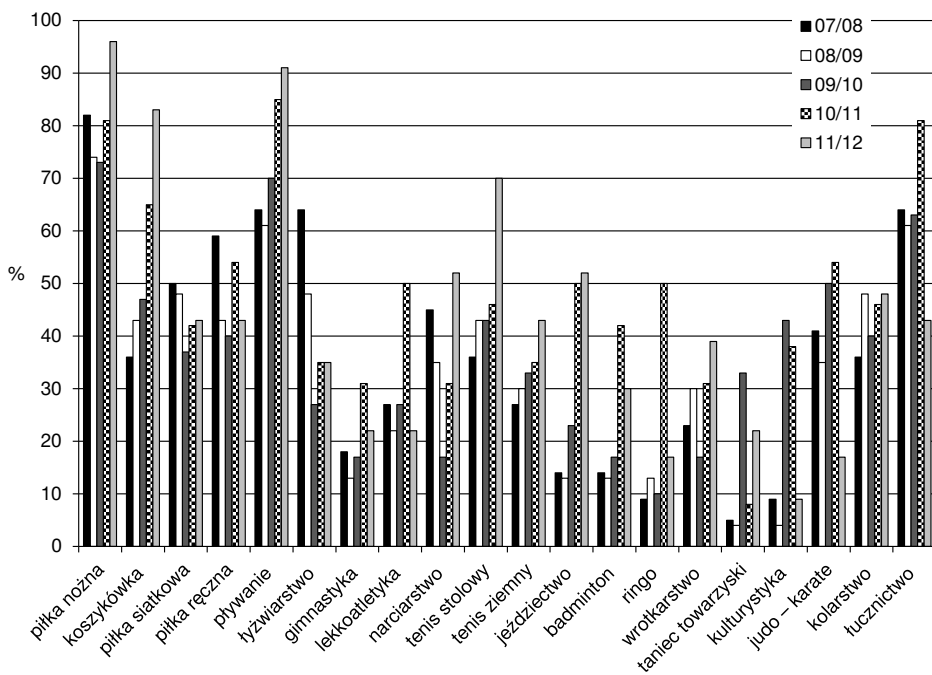
Zainteresowania aktywnością ruchową wśród uczennic w poszczególnych okresach badawczych różniły się istotnie. Warto podkreślić, że w roku 2008/2009 zarówno uczennice niepełnosprawne, jak i pełnosprawne wymieniły aż 10 form aktywności ruchowej, które cieszyły się wśród nich wysokim, bo ponad 50-procentowym, zainteresowaniem (ryc. 1–2). W latach 2007/2008 i 2009/2010 ponad 50-procentowe zainteresowanie zyskało tylko 5 form aktywności ruchowej (ryc. 1–2), w roku 2010/2011 uczennice wymieniły jedynie 3 formy, a w roku 2011/2012 – już tylko 2.

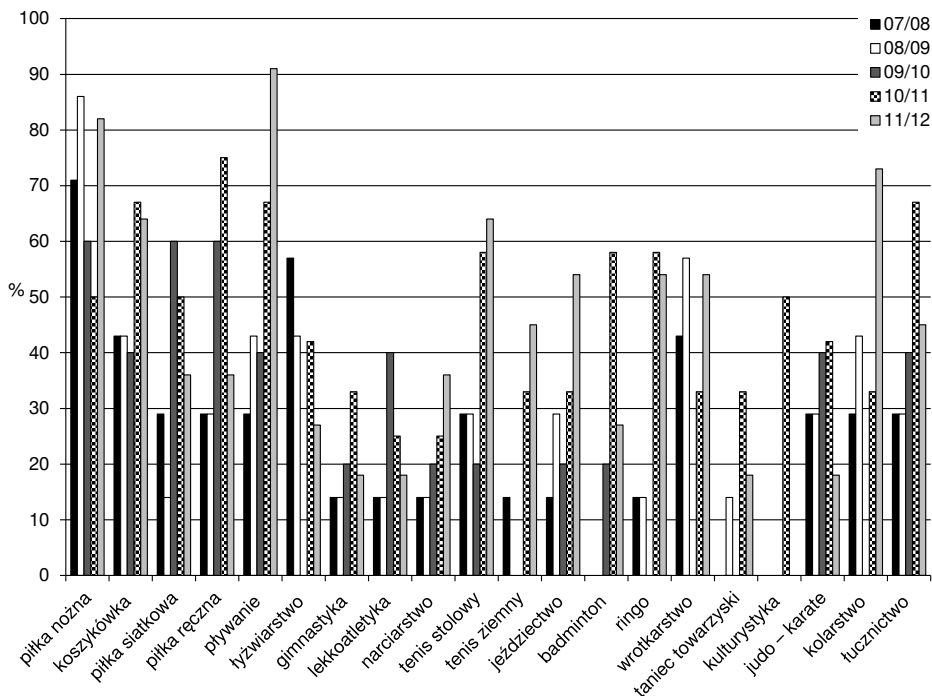
Ryc. 1. Zainteresowania aktywnością ruchową uczennic pełnosprawnych czwartych klas integracyjnych

Ryc. 2. Zainteresowania aktywnością ruchową uczennic niepełnosprawnych czwartych klas integracyjnych

Ryc. 3. Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów pełnosprawnych czwartych klas integracyjnych

Ryc. 4. Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów niepełnosprawnych czwartych klas integracyjnych

Spośród zaproponowanych 20 form aktywności ruchowej łyżwiarstwo trzykrotnie: w latach 2007/2008, 2008/2009 i 2009/2010, cieszyło się wysokim zainteresowaniem uczennic. Dwukrotnie ponad 50-procentowym zainteresowaniem osiągnęły takie formy aktywności ruchowej, jak: gimnastyka (2008/2009 i 2009/2010), koszykówka (2007/2008 i 2008/2009), taniec (2008/2009 i 2011/2012) i jeździectwo (2010/2011 i 2011/2012) (ryc. 1–2).

Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów

Wyniki badań wskazują jednoznacznie, że piłka nożna cieszyła się największym, 75-procentowym, zainteresowaniem wśród chłopców czwartych klas integracyjnych (ryc. 3–4). Rokrocznie uczniowie pełnosprawni, w ponad 81%, podkreślali zainteresowanie piłką nożną. W roku 2011/2012 piłka nożna cieszyła się 90-procentowym zainteresowaniem.

Największym, bo ponad 80-procentowym, zainteresowaniem wśród uczniów niepełnosprawnych cieszyła się piłka nożna w latach 2008/2009 i 2011/2012 (ryc. 3–4). Podczas wszystkich badań uczniowie niepełnosprawni podkreślali ponad 50-procentowe zainteresowanie piłką nożną (średnia z wszystkich badań wyniosła prawie 70%).

Ciekawe jest to, że w roku szkolnym 2008/2009 piłką nożną bardziej interesowali się uczniowie niepełnosprawni niż pełnosprawni (ryc. 3–4). W pozostałych latach uczniowie pełnosprawni zdecydowanie częściej byli zainteresowani piłką nożną niż ich niepełnosprawni koledzy.

W latach 2008/2009 i 2009/2010 wśród badanych uczniów ponad 50-procentowe zainteresowanie odnotowano tylko w wypadku jednej formy aktywności ruchowej: piłki nożnej, w roku 2007/2008 – 2 form: piłki nożnej i łyżwiarstwa, natomiast w latach 2010/2011 oraz 2011/2012 było ich już kilka (ryc. 3–4). W roku szkolnym 2010/2011 6 form aktywności ruchowej cieszyło się dużym zainteresowaniem: piłka nożna, koszykówka, piłka ręczna, pływanie, ringo i łucznictwo, a w roku 2011/2012 – 5: piłka nożna, koszykówka, pływanie, tenis stołowy i jeździectwo.

Zainteresowanie uczniów pełnosprawnych koszykówką z roku na rok było coraz większe, osiągając w roku szkolnym 2011/2012 poziom 83% (ryc. 3).

Wśród uczniów niepełnosprawnych koszykówką interesowało się najwięcej, bo ponad 67% badanych, w roku 2010/2011. W pozostałych latach utrzymywała się na poziomie ponad 40%.

Podobnie jak koszykówka, pływanie w roku 2011/2012 osiągnęło najwyższe zainteresowanie zarówno u uczniów pełnosprawnych, jak i niepełnosprawnych, osiągając 91%.

W roku 2010/2011 natomiast pływanie wśród uczniów pełnosprawnych cieszyło się 85-procentowym, a wśród uczniów niepełnosprawnych – 67-procentowym zainteresowaniem.

Analizując wyniki zainteresowań różnymi formami aktywności ruchowej uczniów czwartych klas integracyjnych, stwierdzono brak istotnych różnic w wyborach między uczniami niepełnosprawnymi i pełnosprawnymi w poszczególnych latach ($p > 0,05$ test χ^2). Stwierdzono również brak istotnych zmian w wyborach w ciągu 5 lat badań dla niepełnosprawnych ($\chi^2 = 43,021$; $p = 0,998$) i pełnosprawnych ($\chi^2 = 93,762$; $p = 0,082$).

DYSKUSJA

Na podstawie analizy wyników badań stwierdzono, że uczennice najbardziej zainteresowane były pływaniem, piłką siatkową, łyżwiarstwem, gimnastyką, koszykówką, tańcem i jeździectwem. Uczniowie wybierali najczęściej piłkę nożną, łyżwiarstwo, piłkę ręczną, pływanie, ringo, łucznictwo, tenis stołowy i jeździectwo. Zróznicowanie wyboru form aktywności ruchowej ze względu na płeć było w wielu przypadkach zbliżone do wyników innych autorów. Badane uczennice zainteresowane były pływaniem, piłką siatkową, koszykówką i gimnastyką, natomiast uczniowie – grami sportowymi z piłką i pływaniem. Podobne wyniki badań uzyskali: Bartoszewicz (2007, 2011), Frömel i wsp. (1995, 1999), Frömel i Bartoszewicz (1998), Górna (1997, 2001), Karkosz (1994), Rokita (1996, 1997, 1998, 1999, 2001, 2005), Ściślak i wsp. (2012, 2013, 2014).

Największym zainteresowaniem, niezależnie od roku badań, cieszyło się pływanie (73%), piłka nożna (58%), a w następnej kolejności piłka siatkowa (53%). Ponad 50-procentowym zainteresowaniem cieszyła się koszykówka i łyżwiarstwo. Piłka siatkowa, którą interesowało się średnio ponad 53% badanych, tylko czterokrotnie, tj. w latach 2007/2008, 2008/2009, 2010/2011 i 2011/2012, była wymieniana wśród form aktywności ruchowej cieszących się największym zainteresowaniem. Wśród tych form aktywności ruchowej, które osiągały ponad 50-procentowe zainteresowanie, trzykrotnie była wymieniana koszykówka (2008/2009, 2010/2011, 2011/2012) oraz dwukrotnie łyżwiarstwo (2007/2008, 2008/2009) (ryc. 1–4).

Porównując uzyskane wyniki z rezultatami badań innych autorów, np. Bartoszewicza (2007, 2011), Frömela i wsp. (1995, 1999), Frömela i Bartoszewicza (1998), Górnej (1997, 2001), Kałużnego (2010a, b, 2011), Kałużnego i Rokity (2003, 2011, 2012a–c) oraz Kałużnego i wsp. (2010), Karkosza (1994), Pławińskiej (1997), Rokity (1996, 1997, 1998, 1999, 2001, 2005), Ściślaka i wsp. (2012, 2013, 2014), Wawrzyniak i wsp. (2013), okazało się, że są one podobne. Pływanie oraz gry sportowe z piłką (piłka nożna, piłka siatkowa, koszykówka) cieszyły się największym zainteresowaniem badanych.

Wśród uczniów niepełnosprawnych we wszystkich latach pływanie i piłka nożna uzyskały najwięcej wskazań. Ponad 50-procentowe zainteresowanie dotyczyło piłki ręcznej (54%) i koszykówki (prawie 51%). Największe zainteresowanie uczniów piłką ręczną odnotowano czterokrotnie (2007/2008, 2008/2009, 2009/2010 i 2010/2011), a koszykówką – dwukrotnie (2007/2008, 2008/2009). Ponad 40-procentowe zainteresowanie wśród uczniów niepełnosprawnych budziła piłka siatkowa (ponad 48%), jeździectwo (prawie 44%), badminton (ponad 43%). Jeździectwo trzykrotnie (2008/2009, 2010/2011, 2011/2012), a piłkę siatkową i badminton dwukrotnie (2007/2008, 2008/2009) wskazało ponad 50% uczniów.

Wśród pełnosprawnych uczniów bardzo dużym zainteresowaniem cieszyło się pływanie (ponad 75%), piłka nożna (61%), piłka siatkowa (ponad 58%), łyżwiarstwo (ponad

57%) oraz koszykówka (52%). Pływanie i piłka nożna były wybierane w każdym roku szkolnym, uzyskując ponad 50-procentowe zainteresowanie. Również inne formy aktywności ruchowej były wybierane przez ponad połowę badanych: piłka siatkowa (4 razy – 2007/2008, 2008/2009, 2010/2011, 2011/2012), koszykówka (3 razy – 2008/2009, 2010/2011, 2011/2012), łyżwiarstwo (3 razy – 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010) i jeździectwo (3 razy – 2008/2009, 2010/2011, 2011/2012), łucznictwo, kolarstwo i wrotkarstwo (2 razy – 2008/2009, 2010/2011).

Podczas przeprowadzonych badań, w roku 2008/2009, powyżej 50-procentowym zainteresowaniem wśród uczniów cieszyło się najwięcej, bo aż 9, form aktywności ruchowej (piłka nożna, koszykówka, piłka siatkowa, piłka ręczna, pływanie, łyżwiarstwo, wrotkarstwo, kolarstwo i łucznictwo). W tym samym roku również 7 form uzyskało średnie zainteresowanie, na poziomie 45–49% (gimnastyka, LA, narciarstwo, tenis stołowy i ziemny, jeździectwo oraz judo-karate). W latach 2007/2008 i 2010/2011 natomiast uczniowie wymienili najmniejszą liczbę form, które cieszyły się dużym zainteresowaniem. Powyżej 50-procentowym zainteresowaniem w roku 2007/2008 cieszyła się piłka nożna, piłka siatkowa, pływanie i łyżwiarstwo, a powyżej 40-procentowym – koszykówka, piłka ręczna, narciarstwo i łucznictwo. W roku szkolnym 2010/2011 piłka nożna, piłka siatkowa, koszykówka, pływanie i jeździectwo cieszyły się powyżej 50-procentowym zainteresowaniem, a powyżej 40-procentowym – wrotkarstwo, kolarstwo i łucznictwo.

Spośród zaproponowanych 20 form aktywności ruchowej najmniejsze zainteresowanie wśród uczniów czwartych klas integracyjnych budziły: kulturystyka – 3% (2011/2012) i 5% (2007/2008), judo-karate – 10% (20011/2012), taniec towarzyski – 17% (2009/2010), ringo – 18% (2007/2008) i 19% (2009/2010) oraz badminton – 18% (2007/2008). I są to zdecydowanie odmienne wyniki od tych, które uzyskał Ściślak i wsp. (2014) czy inni badacze (Wawrzyniak i wsp. 2013, Rokita 1996, 2001, 2005). Najprawdopodobniej różnice wynikają z materiału badawczego.

Wyniki wśród uczniów czwartych klas integracyjnych są natomiast zbliżone do re-

zultatów, które otrzymał Bartoszewicz i wsp. (2014). Diagnostował on aktywność ruchową dorosłych osób niepełnosprawnych. Najczęściej wybieraną przez nich formą aktywności ruchowej była rehabilitacja ruchowa, następnie gry sportowe i pływanie.

Wydaje się, że tak duże zainteresowanie pływaniem i łyżwiarstwem może wynikać z realizowania od kilku lat przez Urząd Miasta Wrocławia projektu nauki pływania dla uczniów klas III szkoły podstawowej oraz projektu bezpłatnego korzystania z lodowisk we Wrocławiu. Realizacja tych projektów zdecydowanie i długoterminowo wpłynęła na zainteresowanie pływaniem, łyżwiarstwem i częściowo wrotkarstwem. Potwierdzają to rezultaty badań Kałużnego (2010a, b, 2011), Kałużnego i Rokity (2003, 2011, 2012a–c) oraz Kałużnego i wsp. (2010) prowadzone wśród uczniów zarówno gimnazjum, jak i szkoły podstawowej.

Wydaje się również, że tak wysokie zainteresowanie niektórymi formami aktywności ruchowej z piłką mogą wynikać z wpływu środków masowego przekazu. Przykładem może być piłka ręczna. Z wcześniejszych badań prowadzonych przez autorów (2003) wynikało, że uczniowie klas integracyjnych nie byli zainteresowani piłką ręczną. Wydaje się, że sukcesy męskiej reprezentacji Polski oraz częste transmisje rozgrywek w piłkę ręczną mogły wpłynąć na zwiększenie zainteresowania wśród uczniów tą dyscypliną sportową.

Domniemy, że media determinują również zainteresowanie innymi formami aktywności ruchowej. Między innymi dzięki mediom utrzymuje się bardzo wysoki poziom popularności piłki nożnej (częste transmisje rozgrywek ekstraklasy piłki nożnej, z udziałem wrocławskiej drużyny Śląska Wrocław). Również organizacja przez Polskę, m.in. Wrocław, piłkarskich mistrzostw Europy (2012) mogła przyczynić się do dużego zainteresowania tą dyscypliną.

Wydaje się, że dotychczasowe duże zainteresowanie piłką siatkową spowodowały m.in. media, relacjonujące mecze z mistrzostw świata w 2014 r., których organizatorem była Polska. Prawdopodobnie także zdobycie przez drużynę narodową złotego medalu mistrzostw świata wpłynęło, zdaniem autorów, na jeszcze większe zainteresowanie tą dyscypliną sportu.

Analizując wyniki badań, zauważono spadek zainteresowania uczniów koszykówką. Być może ma to związek z brakiem sukcesów reprezentacji Polski w tej dyscyplinie sportu.

WNIOSKI

1. Uczniowie czwartych klas integracyjnych szkoły podstawowej w latach 2007–2012 wybierali najczęściej pływanie, zespołowe gry sportowe (piłkę siatkową, piłkę nożną, koszykówkę), łyżwiarstwo i jeździectwo.

2. Wybór form aktywności ruchowej jest zależny od płci. Uczennice najczęściej wybierały pływanie, piłkę siatkową, łyżwiarstwo, koszykówkę, gimnastykę, taniec oraz jeździectwo. Chłopcy preferowali piłkę nożną, koszykówkę, łyżwiarstwo, pływanie, piłkę ręczną, ringo, łucznictwo, tenis stołowy i jeździectwo.

3. Zainteresowania aktywnością ruchową nie są zależne od pełnosprawności lub niepełnosprawności, co potwierdziły wyniki przeprowadzonych badań (brak istotnych różnic w wyborze zainteresowań).

4. W poszczególnych latach wystąpiło zróżnicowanie ilościowe najczęściej wybieranych form aktywności ruchowej. Wśród uczennic z roku na rok zmniejszała się ich liczba, natomiast wśród badanych chłopców liczba ta się zwiększała.

Wyniki badań potwierdziły konieczność corocznego diagnozowania zainteresowań aktywnością ruchową uczniów. Potwierdziły również konieczność zróżnicowania programu wychowania fizycznego ze względu na płeć. Nie ma natomiast potrzeby różnicowania go ze względu na pełno- lub niepełnosprawność uczniów, jeśli są to klasy integracyjne.

BIBLIOGRAFIA

- Al-Isa A.N., Campbell J., Desapriya E., Wijesinghe N. (2011), Social and Health Factors Associated with Physical Activity among Kuwaiti College Students, *Journal of Obesity*, 1–6.
- Allender S., Cowburn G., Foster C. (2006), Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: A review of qualitative studies, *Health Education Research*, 21 (6), 826–835.

- Bartoszewicz R. (2007), Transfer między zainteresowaniami sportowymi a aktywnością ruchową uczniów gimnazjalnych w wybranych krajach europejskich, *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio E*, 1, 137–142.
- Bartoszewicz R. (2011), Aktywność ruchowa młodzieży gimnazjalnej z południowo-zachodniej Polski na tle wybranych ośrodków europejskich, *Studia i Monografie AWF we Wrocławiu*, 101.
- Bartoszewicz R., Frömel K. (2006), Motor activity of junior high school students in the period of socio-economic transformations in Poland and the Czech Republic, *Human Movement*, 7 (1), 14–24.
- Bartoszewicz R., Nahajowska N., Gandziarski K. (2014), Aktywność ruchowa osób niepełnosprawnych objętych wsparciem społecznym, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 47, 117–123.
- Bergmann I. (2009), Integracja przez sport w Monachium. Sport dla osób niepełnosprawnych, *Socius*, 3, 23.
- Clark W. (2008), Kid's sport. Canadian social trends, *Component of Statistics Canada*, 85, 53–61.
- Frömel K., Bartoszewicz R. (1998) Aspect of organization I the structure of sporting interests and motor activity in children in the regions of Olomouc and Wrocław, [w:] Sport mladih: III Mednarodni Simpozij: zbornik, Univerza v Ljubljani, Ljubljani, 94–99.
- Frömel K., Ludva P., Formankova S. (1995), Structure of sporting interests and motor activities of young people, *Telesna Kultura*, 96, 5–47.
- Frömel K., Nowosad J., Svozil Z. (1999), Pohybova aktivita a sportovní zajmy mládeže. Univerzita Palackého, Olomouc.
- Górna K. (1997), Zainteresowania młodzieży licealnej formami aktywności sportowo-rekreacyjnej, *Kultura i Edukacja*, 3–4, 151–159.
- Górna-Eukasik K. (2001), Przygotowanie młodzieży do uczestnictwa w kulturze fizycznej, AWF, Katowice.
- Greenwood M., Stillwell J., Byars A. (2001), Activity preferences of middle school physical education students, *Educator*, 2, 26–29.
- Kałużny K. (2010a), Zainteresowanie aktywnością ruchową uczniów klas integracyjnych szkoły podstawowej, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 30, 212–217.
- Kałużny K. (2010b), Zainteresowanie różnymi formami aktywności ruchowej wśród uczniów klas I–III gimnazjum integracyjnego, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 30, 206–211.
- Kałużny K. (2011), Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów klas integracyjnych oraz ogólnych w szkole podstawowej z oddziałami integracyjnymi, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 33, 140–148.
- Kałużny K., Cichy I., Majorowski M., Popowczak M. (2010), Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów klas pierwszych gimnazjum integracyjnego oraz gimnazjum ogólnego, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 34, 35–40.
- Kałużny K., Rokita A. (2003), Zainteresowania uczniów klas integracyjnych różnymi formami aktywności ruchowej z piłką, [w:] Koszczyk T., Dembiński J. (red.), Instrumentalne wykorzystanie gier z piłką, WTN, Wrocław, 35–41.
- Kałużny K., Rokita A. (2011), Zainteresowania uczniów klas integracyjnych szkoły podstawowej aktywnością ruchową, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 35, 146–150.
- Kałużny K., Rokita A. (2012a) Zainteresowania aktywnością ruchową uczennic z gimnazjum integracyjnego, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 39, 31–34.
- Kałużny K., Rokita A. (2012b), Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów kończących edukację wczesnoszkolną w integracyjnej szkole podstawowej, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 39, 35–40.
- Kałużny K., Rokita A. (2012c), Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów rozpoczynających II etap edukacji w integracyjnej szkole podstawowej, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 39, 41–46.
- Karkosz K. (1994), Zainteresowania i aktywność sportowo-rekreacyjna młodzieży licealnej, *Zeszyty Metodyczne-Naukowe AWF w Katowicach*, 5, 71–80.
- Maszczyk T. (1997), Rola aktywności ruchowej w pomnżaniu szans życiowych niepełnosprawnych, *Wychowanie Fizyczne i Sport*, 41 (1–2), 225–232.
- Maszczyk T. (2002), Kultura fizyczna jako obszar rewalidacji osób niepełnosprawnych w obliczu przemian społecznych, [w:] Górniewicz E., Krause A. (red.), Od tradycjonalizmu do nowoczesności, UWM, Olsztyn, 333–339.
- Mynarski W., Tomik R. (2005), Formy i zakres aktywności ruchowej w czasie wolnym uczennic i uczniów gimnazjum, *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*, 60 (341), 28–31.
- Pate R.R., Dowda M., O'Neill J.R., Ward D.S. (2007), Change in physical activity participation among adolescent girls from 8th to 12th Grade, *Journal of Physical Activity and Health, Human Kinetics*, 4, 3–16.
- Penney D., Jess M. (2004), Physical education and physically active lives: a lifelong approach to curriculum development, *Sport Education Society*, 9 (2), 269–287.
- Pławińska L. (1997), Zainteresowania młodzieży szkolnej wychowaniem fizycznym i sportem, *Zeszyty Naukowe. Prace Instytutu Kultury Fizycznej Uniwersytetu Szczecińskiego*, 12, 71–79.

- Rokita A. (1996), Zainteresowania aktywnością ruchową uczniów szkoły średniej a planowanie i realizacja zajęć dydaktycznych z wychowania fizycznego, [w:] Ślężyński J. (red.), Efekty kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej, AWF, Katowice, 47–50.
- Rokita A. (1997), Zainteresowania formami aktywności ruchowej a postawa wobec kultury fizycznej uczniów szkół ponadpodstawowych, rozprawa doktorska, AWF, Wrocław.
- Rokita A. (1998), Planowanie budżetu godzin z wychowania fizycznego a zaspokajanie zainteresowań uczniów aktywnością ruchową, [w:] Ślężyński J. (red.), Efekty kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej, PTNKF, AWF, Katowice, 47–50.
- Rokita A. (1999), The timetable of physical education (PE) activities as an example of providing interest in mobile activity for students, [w:] Parisi P. i wsp. (red.), Proceedings of the 4th Annual Congress of the European College of Sport Science, Roma, 39.
- Rokita A. (2001), Zainteresowania aktywnością ruchową z piłką uczniów klas I liceum ogólnokształcącego w latach 1995–2001, *Człowiek i Ruch*, 1 (3), 93–96.
- Rokita A. (2005), The interest in sport activity among first year secondary school students in the years 1995–2001, *Kinesiology*, 37, 99–105.
- Sawicki Z. (2009), Pozaszkolna aktywność sportowa 14-letnich uczniów szkół niemieckich, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 28, 419–427.
- Seabra A.F., Mendonca D.M., Thomis M.A., Peters T.J., Maia J.A. (2008), Associations between sport participation, demographic and socio-cultural factors in Portuguese children and adolescents, *Eur J Public Health*, 18, 25–30.
- Sindik J., Andrijasević M., Ćurković S. (2009), Relation of Students Attitude Toward Leisure Time Activities and Their Preferences Toward Sport Recreation Activities, *Acta Kinesiologica*, 1, 54–58.
- Ściślak M., Rokita A., Kołodziej M., Kałużny K., Popowczak M. (2014), Zainteresowania formami aktywności ruchowej uczniów liceów ogólnokształcących Wrocławia, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 45, 79–98.
- Ściślak M., Rokita A., Popowczak M., Kołodziej M., Kałużny K. (2012), Zainteresowania grami sportowymi uczniów liceów ogólnokształcących Wrocławia, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 39, 149–158.
- Ściślak M., Rokita A., Popowczak M. (2013), Secondary school students' interest in various forms of physical activity, *Human Movement*, 14, 11–19.
- Telama R. (1978), Pupils' interest and motivation for sport in Finland, *Int J Phys Educ*, 1 (1), 14–23.
- Wawrzyniak S., Rokita A., Ściślak M. (2013), Zainteresowanie aktywnością ruchową uczniów wybranych liceów ogólnokształcących we Wrocławiu, *Rozprawy Naukowe AWF we Wrocławiu*, 44, 29–38.

Praca wpłynęła do Redakcji: 14.10.2015
Praca została przyjęta do druku: 25.03.2016

Adres do korespondencji:

Krzysztof Kałużny
Katedra Zespołowych Gier Sportowych
Akademia Wychowania Fizycznego
ul. Mickiewicza 58
51-684 Wrocław
e-mail: krzysztof.kaluzny@awf.wroc.pl